

Könyvtári HÍRADÓ

A FŐVÁROSI SZABÓ ERVIN KÖNYVTÁR DOLGOZÓINAK TÁJÉKOZTATÓJA

XLVI. évfolyam 4-5. szám 2002. Ára: 10,- Ft.

Előjáték egy paradigmaváltáshoz

2002. május 10-én délelőtt 9 órakor elsőként a Dél-pesti régióban került sor a FSZEK hálózatfejlesztési koncepciója (munkanyag) megvitatására. Az Üllői úti könyvtár adott helyszínt a könyvtár vezetősége és a régió könyvtárainak vezetői közötti eszmecsere.

Elsőként dr. Fodor Péter főigazgató úr összegezte azokat a körülményeket, amelyek a fejlesztési koncepció kidolgozásához vezettek. Fenntartónk – a Központi Könyvtár megújulása után – ugyanolyan elkötelezett a hálózat minőségi fejlesztésével kapcsolatban. Lépéskényszerben vagyunk szakmailag és egzisztenciálisan is: törekedni kell arra, hogy könyvtáraink finanszírozhatóvá és szakmailag megalapozottabbá váljanak. Ez együtt jár a könyvtárak számának és struktúrájának újragondolásával. Ezután főigazgató úr városrészenként ismertette a koncepció eredményeként kialakuló új hálózati rendszert. Végül megfogalmazta az alapvető célt: a minőségi könyvtári ellátás biztosítását, amelyben két fő szempontnak kell érvényesülnie, a lefedettségnek és a területi elvnek. A hálózatfejlesztés sarkalatos pontjai az informatika és a központi szolgáltatások. Főigazgató úr hangsúlyozta, hogy a koncepció teljes megvalósulása 5-10 évet is igénybe vehet. Markánsan az első 4 évet kell úgy megtervezni, hogy világossá váljon a fenntartó és saját magunk számára is: a folyamat végeredménye egy ütőképebb, informatikailag korszerű, jó hálózat, amelyben megfelelő létszámú, képzett, anyagilag is elismert kollégák dolgoznak.

Sóron László főigazgatóhelyettes úr nemzetközi összehasonlításokkal támasztotta alá, hogy kisebb szervezetekkel, összehasonlíthatatlanul hatékonyabb lehet egy hálózat. Véleménye szerint a fejlesztési koncepció lényege: a feltételek megteremtése egy jobb könyvtári hálózat, egy hatékonyság szempontjából alkalmasabb hálózati struktúra működtetésére. A kényszerítő technológiaváltás révén – amelynek során fel kell készíteni a könyvtárost és a használatát egyaránt – a hálózat eljut a gépesítésnek arra a fokára, amely közelíti a nemzetközi színvonalat. Alapvető kérdés a központi katalógus építésének szükségessége, amely jelenleg 560 000 bibliográfiai rekordot tartalmaz. A visszamenőleg teljes központi katalógus révén a mechanikus munkafolyamatok döntő többsége automatizációs szintet ér majd el.

Deák Sándor gazdasági igazgató úr a fejlesztési koncepció gazdasági hátterét világította meg. Bár az épületek és a mobiliák korszerűsítése egyre drágább, de a fenntartási költségek legnagyobb részét a munkabér és vonzatai teszik ki. Ez utóbbiból lefaragva érhető el, hogy a minőségi könyvtárosi munkát minőségi szinten lehessen megfizetni. A könyvtár jövőképe: a megújulás folyamatát saját erőből kell elkezdeni, majd az eredményeket felmutatva lehet számítani a fenntartó támogatására.

A hosszú és (a szó minden értelmében) kimerítő tájékoztatás után szinte alig jutott idő kérdések feltevésére és azok megválaszolására. Az elhangzott kérdések – a teljesség igénye nélkül – a következő témaköröket érintették:

- a könyvtárak besorolásának kérdése
- a Thököly úti könyvtár Corvina alapú honosításának konkrét időpontja
- az Üllői úti könyvtár olvasói adatbázis építése és a Corvina alapú kölcsönzés beindítása közti idő rövidsége
- a Vörösmarty utcai könyvtár Corvina alapú honosításának időpontja; a fejlesztési koncepcióhoz való érdemi hozzászólás alapfeltétele a kidolgozott függelékek megléte
- a létszám karcsúsításának nagyon átgondolt terv alapján kellene történnie
- a már Textlibbel kölcsönző könyvtárak Corvinába való áttöltésének biztosítékai; Teleház típusú esetleges együttműködések más intézményekkel
- a médiát az eddiginél jobban megnyerni, hogy a könyvtárral kapcsolatos információk gyakrabban jelenjenek meg.

A megbeszélés végkicsengése: a gyakorlati munka szempontjából a könyvtárosokat leginkább érdeklő kérdések (a központi szolgáltatások, a központi szerzeményezés gyakorlata, a K.R.O. működésének új szabályai) idő hiányában nem konkretizálódhattak olyan mértékben, hogy a jelen lévők felelősségteljesen viszonyulhattak volna az elképzelésekhez. ezért a megbeszélés reményeink szerint a közeljövőben folytatódni fog, melyről kiküldött tudósítóink természetesen tájékoztatni fognak.

Berta – Hamar

„A gyarapítás során a kiválasztási döntést befolyásolja a dokumentum tárolókönyvtári megléte: kévéssé keresett vagy a mellékgyűjtőkörbe tartozó, de periférikus dokumentumok esetében mellőzhető a saját gyűjteménybe iktatás, hiszen a hozzáférés a könyvtári rendszeren belül e nélkül is biztosított. A tervszerű állományapasztásban jelent elsősorban könnyítést a tárolókönyvtárba utalás lehetősége: a selejtezés nem jár együtt az inkurrens dokumentum „nyom nélküli eltűnésével”, a jövőben jelentkező esetleges igény a tárolókönyvtárból kielégíthető...”

„lokális vagy hálózati tárolókönyvtár: a „fiókkönyvtárakat” működtető (például megyei, nagyvárosi, felsőoktatási) könyvtárak háttérintézménye, amely az azoktól átvett fölös példányokból válogatottan megőrzi, és számukra igény esetén szolgáltat. Ennek a típusnak egyik megvalósult formája a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Központi Ellátó Szolgálat (KESZ), amely folyamatosan gyarapított gyűjteményével a fiókkönyvtárakban jelentkező, de azok állományából közvetlenül ki nem elégíthető igények központi szolgáltatóhelye.”

Az idézetek forrása: Könyvtárosok kézikönyve 1.

Szerkesztette: Horváth Tibor – Papp István. Bp., Osiris Kiadó, 1999. p. 214-216.

Intézményi átkölcsönzés a hálózat könyvtárainak

Kapuvári Zsuzsa kérésnek, – hogy írjak egy cikket a könyvek átkölcsönzésének az új Használati Szabályzatnak megfelelő rendjéről, – bevallom, hogy nosztalgiával teszek eleget. A volt KESZ élére 1993-ban neveztek ki, így az elmúlt 9 évben közvetlenül is

érintett vagyok a hálózati könyvtárak könyvellátásában. E szolgáltatás történetileg – emlékezetem szerint – a következőképpen alakult (természetesen e cikk keretében csak vázlatos áttekintésre vállalkozom):

- 80-as évek: a Központban működött a könyvtárközi kölcsönzés 2 fővel. A könyvek átkölcsönzésének bázisa a duplum raktár, kb. 100 000 példányos állománya. A könyvtárból könyvtárba való átkölcsönzés – aminek alapja a KC –, a szolgáltatás fő eleme.

- 90-es évek eleje: megalakul a KESZ, a könyvtárközi szolgálat a Központból a KC-val együtt a KESZ-be költözött. A KESZ könyvállománya a hálózati könyvtárakban ritkán keresett művekből állt össze. Katsányi Sándor első „KESZ vezető” terminológiája szerint: „reciprok” könyvtár, tehát az általános szerzeményezéssel ellentétben azt veszi, amire nincs igény. A könyvtárak az UK alapján jegyzékeket kaptak, amiből értesültek a KESZ vásárlásairól. A szállítást egy hátizsákos futár látta el, majd óriási fejlődést jelentett a két motoros futár felvétele. A futárok kiválasztásánál elsőrendű szempont volt, hogy üzemképes motorral rendelkezzenek.

- 90-es évek közepe: a felsőfokú képzésben résztvevő hallgatók száma oly mértékben növekedett, hogy tömeges igény mutatkozott az egyetemek és főiskolák kötelező és ajánlott irodalma iránt. Mivel előbb a kisebb könyvtárak majd később a nagyok is képtelenek bizonyultak arra, hogy alkalmasak legyenek ezeket az igényeket kielégíteni, így a KESZ gyűjtőköre a tudományok szakirodalmával bővült. Pontos gyűjtőköri szabályzat szerint szerzeményeztünk, amit a könyvtárak is tudtak. Gyűjtőkörünk nagyrészt megegyezett a Központi Könyvtáréval – kivételt jelentett a műszaki és természettudomány amit mi kiemelten szerzeményeztünk, és természetesen a Központ különgyűjteményeihez kapcsolódó irodalmat nem vettük, úgyhogy egyáltalán nem véletlen, hogy az utolsó években a legtöbb könyvet a Központi Könyvtárból kérték. Könyvbeszerzési keretünk is az eredetihez képest tízszeresére növekedett, igénybevételünk is többszöröződött. A szállítás ugyancsak fejlődésen ment keresztül, a motorok helyett kaptunk két öreg Trabantot. Majd a Trabantokat két vadonatúj Fiat UNO váltotta fel. Az egyik gépkocsi a körzeti szállítást, a másik a gyorskéréseket és vásárlásokat volt hivatott ellátni.

- 90-es évek utolsó évei: amint a központi rekonstrukció tervén belül eldöntötté vált, hogy a KESZ állománya bekerül a Központba, attól a pillanattól kezdve vilá-

gossá vált, hogy a szolgáltatást más, új alapokra kell fektetni.

A Központba való beköltözés és a jelenlegi helyzet:

A KESZ 2000. augusztusában költözött be a Központi Könyvtárba, a könyvállományának a fele – az általunk ritkábban keresett könyveknek minősített – kint maradt a Zrínyi utcában, a másik fele (a gyakran keresett művek) a központi raktár 8. szintjére kerültek. A bekerülő állományt a költözködéssel párhuzamosan beolvastuk a TextLib megfelelő mezőjébe, és így – konverziót követően – az OPAC státuszában 8. szintű raktárként jelenik meg. A 8. szintű raktárunk forgalma olyan mértékben megnövekedett, hogy raktárosi létszámhiány miatt is, elkerülhetetlenné vált, hogy a keresett állományrészeket – nemcsak a volt KESZ állományt, hanem az egyéb gyakran keresett raktári állományokat is –, szabadpolcra helyezzük.

A szállítási költségek emelkedése, és az intézményi kölcsönzés növekvő élőmunka szükséglete racionálisabbá teszi, hogy a könyvtárak példányszámot emelve saját maguk szerezzék be a felsőoktatási intézmények kötelező irodalmát. A Központi Könyvtár napi forgalmának növekedése és ezen állomány kiemelt keresettsége nem teszi lehetővé a hálózat számára való intézményi átkölcsönzését, és így a szolgáltatásuk az eredeti KESZ funkciónak megfelelően a ritkán keresett művekre szorítkozik. Az új Használati Szabályzat ennek figyelembevételével készült.

Az intézményi kölcsönzés az új Használati Szabályzat értelmében és majd a Kezelési és Ügyviteli Szabályzatban tételesen szabályozott módon a következőképpen alakul:

A FSZEK-en belüli átkölcsönzés eljárás-módja

(Kivonat a KÜSZ tervezetből)

1. A kérés érkezik: telefonon, e-mail-en és faxon.

- Csak könyvtáros közvetítésével történhet az átkölcsönzés, olvasó közvetlenül nem kérhet.

- A tagkönyvtárak (központi könyvtár és kerületi könyvtárak egyaránt) csak könyvet kérhetnek, AV dokumentumokat nem.

- A kérhető könyvek köre a HSZ-ban megfogalmazott.

- Jelezni kell, hogy milyen formátumban kérik: „Csak az eredeti mű”, „Csak fénymásolat”, „Abban az esetben fénymásolat, ha az eredetit nem tudjuk biztosítani”.

2. A könyvtárközi szolgálat szervezetileg a Kölcsönzési és Raktári Osztály Dokumentumellátó csoportjához tartozik. Az intézményi könyvkéréseken kívül a csoport a Központi Könyvtár külső könyvtárközi kéréseivel is foglalkozik. A munka minőségéért az osztályvezető és a csoportvezető felelős. A feladat közvetlen felelőse: Gelsei Andrásné és Szokolszkyne Martinecz Katalin. Hívható telefonszámok: 411-5042, 266-6536, 411-5013/FAX. (A 266-6535-ös telefonszám a közeljövőben meg fog változni, mivel az olvasók azt ismerik, és így nem lehet elkerülni az olvasói kéréseket.) E-mail cím: konyvtarkozi@fszek.hu

3. A visszaigazolás rendje

Az e-mail-en érkezett kéréseket e-mail útján igazolják vissza. A cél, hogy minél több kérés e-mail útján érkezzen. A beérkező kérések teljesítéséről e-mailen a könyvtárközi szolgálatot végző munkatárs a kérés fogadásától számított 4 órán belül

visszajelzést ad. Az átkölcsönzés időtartama a kérő könyvtár részére a kérés regisztrálásától számított 6 hét. Amennyiben nincs rá előjegyzés, egyszer lehet hosszabítani.

Attól kezdve, ha a kerületi könyvtárak is be tudnak lépni az OPAC-ba, akkor eleve csak azokat a műveket kérik, amiből van szabadpéldány.

A visszajelzés is megoldódik, mivel a könyvtár láthatja majd, hogy rájuk van terhelve a kért mű. (A kérést rövid időn belül lekeresik, hogy a Központ olvasói ne kölcsönözzék ki közben, majd azonnal a kérő könyvtár számára kikölcsönözik, hogy a példány foglaltságot mutasson.)

4. Expediálás

Az expediálás a körzeti szállítással együtt történik.

5. Fénymásolatban történő átkölcsönzés

A kiküldött fénymásolathoz a küldő könyvtár „Fénymásolat megrendelőlap”-ot csatol, melyet átvételkor a megrendelő aláír. A fénymásolás díja a HSZ-ben előírtaknak megfelelően 15.-Ft oldalanként, ami Központi Könyvtár bevételét gyarapítja.

Babákné Kálmán Mariann

Így kívülről ...

Egy éve készült egy interjú Soron László úrral a KESZ és az új Használati Szabályzat viszonyáról (Könyvtári Híradó 2001 március). Ebből megtudhatjuk, mennyi minden szépet és jót jelent majd a könyvtáraknak a KESZ integrálása a Központi Könyvtárba. Az ott leírtakból valóban sok minden megvalósult, de vannak még problémák:

A telefon

Egy olyan szolgáltatást amit, mindenki igénybe vehet, és erre a kölcsönzőjegyén is felhívjuk a figyelmét, nem lehet egy telefonvonalon lebonyolítani hosszú várakozás nélkül. Naponta kapjuk a panaszokat, hogy

a KESZ elérhetetlen, a telefon állandóan foglalt. Ahhoz, hogy ezt a szolgáltatást nyugodt lélekkel ajánlhassuk a használóknak könnyebben elérhetővé kellene tenni.

A könyvek letétbe adása

A könyveket kísérő letéti lista használhatatlan a gyors és pontos tételes átvételhez. A lista csak a könyvek címét tartalmazza és azt sem betűrendben. A szerző feltüntetése és egy betűrendezés megkönnyítené a munkánkat. Ez már csak azért is elvárható, mert mi így küldjük vissza a dokumentumokat. További probléma, hogy a letéti jegyzékeket túl hamar lezárják, és ha csak egy kölcsönözhető példányt jelez a számítógép, bizonytalan annak kiküldése.

A CD feldolgozás

A megnövekedett igényeket – úgy tűnik – a jelenlegi feldolgozás nem tudja ellátni. Az év végi káosz a CD beszerzés és feldolgozás körül sokaknak okozott kellemetlen perceket. A decemberi vásárlások egy része csak februárban került ki a könyvtárakba, ez persze nem tett jót a karácsony körüli forgalomnak és bevételnek. Azok a könyvtárak, amik elsősorban a lemezen küldött ajánlatra hagyatkozva vásárolnak, nincse

nek könnyű helyzetben. Az ajánlólistán sokszor hibás a címfelvétel és a legtöbb CD-ről semmilyen tájékoztatást nem tartalmaz. A címfelvétel kapcsán még egy észrevétel: a könnyű zenei lemezeknél a legfontosabb adat az előadó. Ezt kellene kiemelni, megkockáztatva azt is, hogy eltérünk a szabványos leírástól.

Így kívülről persze könnyű kritizálni, de a jobbítás szándéka vezetett.

Novák Péter

Egy levél elé

Az itt olvasható levelet még tavaly év végén kaptam Papp István nyugalmazott főigazgató-helyettestől. Az In honorem artis bibliothecariensis – Szabó Ervin Emléklap (röviden : IHAB-) díj odaítélésével kapcsolatos állásfoglalását fogalmazza meg benne – röpke titkári pályafutásom tapasztalatai alapján állíthatom, hogy nem minden alapot nélkülöző kritikai éllel.

Sok új munkatársunk van, elsősorban a számukra idézem fel, hogy ezt a díjat Papp István hozta létre 1998-ban, ő fogalmazta meg célkitűzéseit, s teremtette meg egyben anyagi háttérét is. Utóbb többen is támogatták könyvtárunkból adományokkal a kezdeményezését, mely leginkább abban különbözik minden más munkahelyi díjazási formától, hogy a döntést nem valamely felsőbbség, hanem a munkahelyi közösség hozza. Ez akkor is döntő elvi különbség, ha e közösség mégoly virtuális is, mint a miénk, és ha közösségiség érvényesülésének e téren nemigen kedvez a korszellem. Alighanem a levél is éppen azért íródott, hogy e jutalmazási mód mögöttes tartalma, az egymás munkája, kezdeményezőképesége és tisztessége iránti mindennapi figyelem és megbecsülés értéke helyreállíttassék.

Nyílt, tehát közlésre szánt levélről van szó, publikálásával azonban vártam néhány hónapot. Úgy éreztem ugyanis, hogy az abban foglaltak az év derekán válnak különösen aktuálissá, amikor már van mire, kire felfigyelnünk környezetünkben, és még van időnk a közös mérlegelésre. Talán éppen most jön jókor az alapító üzenete.

A levél olvastán támadt véleményeket várjuk a lap szerkesztőségében, a könyvtár nyilvános levelező fórumán, vagy a Központi Könyvtárba a nevemre címezve, illetve elektronikus levelezésként: santib@fszek.hu

az IHAB-díjat odaítélő testület titkára

H-1145 Budapest, Laky Adolf u. 3. sz. II. em. 6. ajtó

☎ (36-1) 363-56-40

2001. november 29.

Nyílt levél
az IHAB titkárának

Sándor Tibor osztályvezető
Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár
Budapest

Kedves Titkár Úr!

Mint az IHAB – Szabó Ervin Emléklap alapítója, de egyben mindazok nevében is, akik adományukkal a díj anyagi alapját erősítették, hiszen az alapító okirat 9. pontja szerint elfogadták a lefektetett szabályokat, az alábbiakat ajánlom szíves figyelmébe.

Úgy látszik, bármily gondos és akkurátus a fogalmazás, ki vagyunk téve annak, hogy félreértenek bennünket. Ezért hadd tegyem pontosabbá a díj odaítélésének kritériumát, illetve az odaítélés rendjét.

Az 1. pont szerint az a kolléga érdemli ki a díjat, „aki az elmúlt évben – dolgozzék bár könyvtári vagy műszaki-gazdasági területen, s rendelkezék bármilyen irányú vagy szintű iskolai végzettséggel, – a legtöbbet tette a korszerű fővárosi közkönyvtári szolgálat fejlődéséért és megújításáért”.

Nem hiszem, hogy a munkaterületre vagy a képzettségre vonatkozó feltétel félreérthető lenne, a rendelkezés nyilvánvaló, a szándék egyértelmű: egyetlen munkatársat sem lehet kizárni a lehetséges díjazottak köréből.

Fontosnak tartom azonban hangsúlyozni, hogy a díj odaítélésének időpontját megelőző évben felmutatott teljesítmény elismerését célozza az IHAB. S ráadásul valamilyen kiemelkedő, a fővárosi közkönyvtári szolgálat fejlődését és megújulását szolgáló teljesítmény elismerését.

Tehát:

- nem a hosszú éveken, akár évtizedeken keresztül végzett jó, odaadó, eredményes stb. munkát, hanem az adott évben felmutatott teljesítményt kell méltányolni;
- ennek a teljesítménynek a fejlődést kell szolgálnia (tehát nem a folyamatos jó munkavégzés díjazásáról van szó), a szolgálat megújulását, az innovációt (tehát valami újat, előremozdítót kell a díjazásra érdemesítettnek felmutatnia, ötletet, invenciót bizonyítania, uram bocsá' annak ellenére, hogy problémák vannak napi munkavégzésével – ad absurdum vive a gondolatot és erősen karikírozva: ha nincs jobb teljesítmény az adott évben, akár egy asztalnak a szolgálat szempontjából előnyösebb elhelyezéseért is odaítélhető a díj);
- fentiekből következően nem lehet odaítélni a díjat olyan kollégáknak, akik bár más szempontból sokszorosan méltók a kitüntetésre, de az IHAB szabta feltételnek nem felelnek meg, akkor sem, ha az intézetvezetés vagy a főváros vagy a kormányzat megfelelkezett kellő elismerésükről, – az IHAB nem jóvátételi díj;
- mint ahogy nem illeszthető be sem az intézmény, sem a fővárosi-kormányzati kitüntetés-politikába sem (egy szemernyit sem befolyásolhatja a díjat odaítélő testületet, hogy a díjat kiérdemlő kolléga abban az évben vagy a közelmúltban valamilyen kitüntetésben, legyen az bármilyen rangos is, részesült, – az IHAB alapítóinak intenciója, hogy a fejlődést, megújulást szolgáló tettek és személyek nyerjék el akár többszörösen is jutalmukat; erre utal az is, hogy a díjat – egy éves kihagyásokkal – újra meg újra ugyanaz a személy is megkaphatja, vagyis az IHAB nem életműdíj).

A 4. pontban esik szó a díjat odaítélő testületről. Vele kapcsolatban azt kell hangsúlyoznom, hogy a fontos funkcióval megbízott, közbizalomból megbízott kollégáknak az a kötelességük, hogy az alapítók intencióinak megfelelően döntsenek, s ne próbáljanak intézményi kitüntetéspolitikára vagy annak korrekciójára törekedni. Tehát az alapító okiratban előírtakat kövessék, s ne igyekezzenek a díjat más teljesítmények mégoly indokoltnak tűnő elismerésére felhasználni, vélt kitüntetési mulasztásokat kompenzálni. Ha ilyen szándékuk volna, ne vállalják el a tagságot a testületben, vagy alapítsanak saját pénzükből egy másik díjat, s azt ítéljék oda saját belátásuk szerint. Elfogadhatatlan azonban, hogy saját szempontjaikat és megfontolásaikat, esetleg elfogultságaikat helyezték azok szándéka elé, akik a saját pénzüket pontosan körvonalazott célra adták.

Újra elolvasván az alapító iratot, egy sajnálatos hiányosságot fedeztem fel benne. Pontosabban: az irat ugyan magától értetődőnek tartotta, hogy a kitüntetendő teljesítményre bárki, ismétlem bárki felhívhatja a testület és titkára figyelmét, javaslatot tehet az odaítélésre. Lehetséges, hogy kissé naiv voltam. Azt ajánlom, hogy a mindenkori titkár aktívan kezdeményezze a legszélesebb körben a javaslatok benyújtását, s ha ez nem bizonyulna elegendőnek, vegye a fáradságot, s maga nézzen körül, s terjessze a testület elé mindazokat, akik szerinte elismerését érdemelnek.

Végül még két anyagi természetű megjegyzést.

1. A beutalóra szóló takarékbetétkönyvet sürgősen ki kell cserélni névre szólóra, mert különben elveszik a pénz. Elképzelhető az is, hogy a titkár – az ellenőr felügyelete mellett – folyószámlát nyit a saját nevére, s egy hónapos lekötéssel helyezi el az összeget (íze jelenti talán a legkedvezőbb kamatosát jelenleg).
2. A gazdasági helyzet javultával csökkennek a kamatok, s növekszik a díj mértékét meghatározó fizetés. Tehát számolni kell a tőke felélésével a nem is távoli jövőben. Talán érdemes lenne gondolkodni azon, miképpen lehetne a díj odaítéléséhez szükséges anyagi fedezetet a továbbiakban is biztosítani. Felvetem: mi lenne, ha a könyvtár minden dolgozója évente minimálisan 100 forintot szánna erre a célra? Vagy felajánlaná egy havi fizetésének 12- ezrelékét (50 000 Ft-os fizetésből 50-100 forintot)? Természetesen szigorúan önkéntes alapon. Persze elfogadható alternatívának tartom azt is, hogy az emléklapot pénz nélkül kapja meg az arra érdemes, higgyétek el, a kollégáktól kapott elismerés anyagiak nélkül is jólesik. Egyébként is, a pénz elköltődik, de az elismerő kézfogás sokáig melegít.

Kedves Titkár Úr, kérem, fontolja meg a levelemben felvetetteket. Ha netán célszerűnek tartja közzétételét, nincs ellene kifogásom. Gondolom a díj alapítói is készek lennének e tárgyban egy megbeszélésre.

Megköszönve az Ön és elődje eddigi fáradozásait, kérem további jóindulatát,

A díj odaítéléséért
Bajcsy Zoltán

Kapuvári Zsuzsa
felelős szerkesztő
Könyvtári Híradó

Kedves Zsuzsa!

A Szociológiai gyűjteményről elég régen esett szó a Híradóban, ami egyrészt a mi hibánk, másrészt a központi könyvtár általános helyzetéből adódik.

Mint tudod, 1987 óta számítógépen építjük a magyar szociológiai bibliográfiát, amelyhez többször kaptunk pályázati segítséget, többek között az OTKÁ-tól is.

Az Országos Tudományos Kutatási Alap 1997-2000 között a többi szociológiai kutatáshoz képest kiemelten, rendkívül magas összeggel támogatta az adatbázis CD-n való kiadásának tervét.

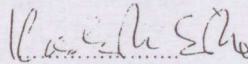
A CD Rom 1998 óta folyamatosan megjelent. Az alapkutatásnak minősített kutatás témavezetője és a CD szerkesztője én voltam. Társszerkesztőm a bibliográfia kitalálója és 1973 óta főszerkesztője, a Szociológiai gyűjtemény alapító munkatársa, a ma már nyugdíjas Hiripiné Vágh Mária volt, aki több mint 30 évet dolgozott a FSZEK-ben.

A kutatási beszámolók 2001-ben megszülettek, az elszámolás megtörtént. Az OTKA a lezárult kutatásokat utólag bíráló bizottságokkal értékelteti. Ennek a kutatási tevékenységnek az értékelését a hetekben kaptam kézhez, és bevallom, személy szerint és a gyűjtemény többi munkatársa nevében is nagyon büszke vagyok rá.

Szeretnék megkérni, hogy a mellékelt opponensi vélemény 2. oldalán szereplő rövid értékelést hírként közöljétek, ha van rá mód.

Bp., 2002-05-08.

Előre is köszönöm

Karbach Erika

Tel.: 411-50-15 vagy e-mail: erika@fszek.hu

Zsűri kód: S20

OTKA ny. szám T 23947

A zárójelentés szöveges értékelése:

Szöveges értékelés az 1-3. pontokhoz együtt

A FSZEK Szociológiai gyűjteményében közel 30 éve folyó dokumentációs munka és az OTKA pályázati támogatás eredménye a CD, amelyet használóként jól ismerek. A szakirodalmi bibliográfia a széles értelemben vett hazai szociológiai irodalmat öleli fel, így tartalmaz számos határterületi publikációt is. Amennyire egy ilyen bibliográfiát ismerni lehet (ezt csak hosszas használat után mondhatja el magáról valaki), a feltárás teljes. Nagyon fontos, hogy a korábban elvégzett bibliográfiai munka eredménye felkerült a kiadott CD-re, hiszen az elektronikus adatkezelés megsokszorozza a gyűjtött anyag használati értékét. Az alkalmazotti keresőrendszer jó, könnyen kezelhető és megbízható. Ugyancsak jó a tárgyszavazás is (ezt több, különböző célú keresés után állíthatom, annak tudatában, hogy mennyire nehéz megbízható tárgyszavazást előállítani). A felvitt adatok eddigi tapasztalataim szerint korrektek. Csak remélhető, hogy a hazai kutatók széles körben fogják használni a CD-t is. Tapasztalatból tudom, hogy a CD alapjául szolgáló adatbázist a könyvtárban sokan használják, a CD lehetővé teszi, hogy másutt is többen hozzáférhessenek. Talán a CD forgalmazásába lehetne egy kicsit több energiát befektetni.

A támogatás felhasználása a bemutatott elszámolás szerint összhangban volt a vállalt munkával, a közterheket leszámítva az adatrögzítés költségeit fedezte.

Felhívás!

Kedves Kollégák!

Mivel az IKB réme itt liheg a nyakunkban (2002. második félévétől szolgáltatnunk kell az ingyenes Internetet!), – saját árnyékunkon átlépve – ezúttal előzzük meg a kollégák kiborulását és idegkimerültségét, valamint a használók dührohamaikat, és alkossunk meg egy minden könyvtárra kiterjedő, azaz **egységes** használati szabályzatot! Elsősorban azokra a könyvtárakra és könyvtárosokra számítunk, ahol már régóta él ez a szolgáltatás, ahol már tapasztalatok birtokában van mire és kikre felhívni a többiek figyelmét. Gondolkozzunk el azon is: hogyan hidalható át az a szakadék, ami az ingyenes és fizetős gépeket egyaránt működtető könyvtárakban keletkezik majd. A Híradó hasábjain mindig lesz hely a kérdések és javaslatok közlésére, ezért véleményeteket juttassátok el hozzánk!

Reményeink szerint folytatása következik...!

A szerkesztőség

Kedves Mindenki!

Az IKB nyereségeiről az eddig összegyűjtött információk szerinti tudnivalók:

A NIIF megbízásából a MATÁV építi ki az ADSL kapcsolatot, 4 helyen pedig bérelt vonalat. Az ADSL-re garanciát vállalnak, gyorsabb, mint a bérelt vonal.

Erről a kapcsolattartónk, Springer Ferenc így nyilatkozott:

Az ADSL, amit kapnak, az nem az egyéni ADSL-t jelenti, ez Business ADSL, és az NIIF központba fog bejönni, itt pedig mi biztosítjuk a kellő sávszélességet. Ha valahol megkezdik a szolgáltatást, az áthelyezés nem probléma, induljon el a szolgáltatás az egyik helyen, ha kész lesz az új, áthelyeztetjük, hozzám kell majd fordulni vele.

A lokális hálózatot az M&S Kft. építi, mely munkálatokért a Műszaki és Informatikai Osztály együttesen felel. Az üzemeltetésért a jövőben Krisztián lesz a felelős azokon a helyeken, ahol még semmi nem volt eddig. Ahol már volt Internet-szolgáltatás, ott is átveszi Krisztián a felügyeletet, kérem ehhez a rendszergazdák segítségét! Átadás-átvétel, tudnivalók.

Ahol TextLibes kölcsönzés volt, ott kérem továbbra is lássátok el a feladatokat, és ha az Internetben gubancok vannak, akkor próbáljuk meg közösen megoldani a helyzetet.

Kívánatos lenne minden helyen elkülöníteni az Internet-szolgáltatást a TextLibtől teljesen! Gondolom ez eddig is így volt.

IKB-s pályázatok nyerteseiről a tudnivalók:

- április 15-18 között szerződéskötés a szállítóval
- április 22-től folyamatos hálózatépítés és a gépek leszállítása több ütemben. Egyeztetések, átvételek, telepítések a céggel közösen.
- Májustól könyvtárosok tanfolyamokon vesznek részt (beiskolázások megkezdődtek??)
- Júniustól felhasználóképzés (olvasók számára) kezdete az egyes helyeken.

Kérem valamennyien próbáljunk meg együttműködni és szakmailag segíteni egymást!

Előre is köszönöm

Béni Mari

A Fővárosi Könyvtár első budai könyvtára

A Fővárosi Könyvtár első budai könyvtára a 6-os számú (Lágymányosi Könyvtár), 1919. június 24-én nyílt meg a Corvin-téri Budai Vigadó második emeletén. A könyvtárat a Budai Könyvtáregyesület gyűjteményének átvételével sikerült létrehozni.

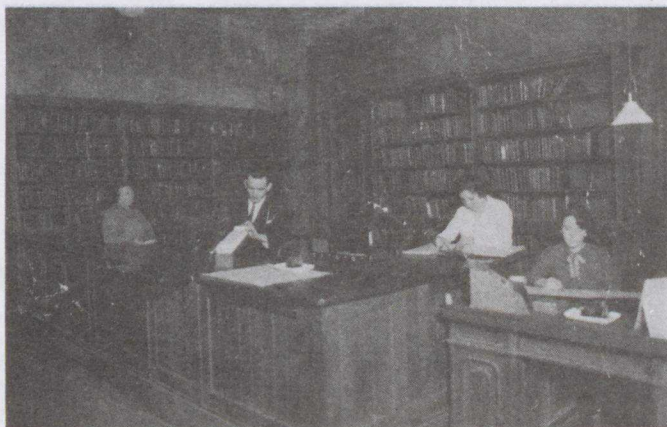
Az első világháborút követő évek azonban nem kedveztek a könyvtár fejlődésének. A nyitvatartási idő évről-évre csökkent, és stagnált a könyvtár forgalma, beiratkozott olvasóinak száma is.

1920-ban a könyvtárhelyiség tulajdonjogilag ismét a Budai Könyvtáregyesület, il-

letve utóda a Budai Torna Egyesület hatáskörébe került.

1943 őszén a helyiséget katonai hivatal céljára vették igénybe. Ekkor költözött át a könyvtár a Verpeléti út (ma Karinthy Frigyes út) 9. szám alatt lévő új ház földszintjére.

A háború alatti bombázások következtében az épület súlyosan megrongálódott, az állomány nagy része tönkrement, de a könyvtár jelenleg is őriz még néhány sokat „megélt” kötetet.

A 6-os számú könyvtár a Corvin téri Budai Vigadó épületében az 1920-as években

Mai helyén a Karinthy Frigyes út 11. szám alatt, 1965 óta működik a könyvtár. Az 560 négyzetméteres kétszintes helyiséget már kimondottan könyvtári célokra tervezték. Az első komolyabb korszerűsítés 1980-ban volt, ekkor a gyermekkönyvtár szűkítése árán komoly fonotéka létesült.

1992-ben teljes tatarozási, és felújítási munkálatok váltak szükségessé. A belső

könyvtári terek változásokon mentek át, és az állomány is másfajta elrendezéssel került vissza a polcokra.

1999-ben került sor az állomány honosítására, és folyamatos előkészületek után remélhetőleg már 2002-ben, a Budai régióban elsőként, bekapcsolódhat a Corvina számítógépes rendszerbe.

Könyvet – Házhoz

2002-től megújult formában működik a Krisztinavárosi Könyvtárban a könyvek házhozszállítása. A Soros pályázaton elnyert támogatásból szeretnénk tovább bővíteni, a már eddig is működő, szolgáltatásunkat. A jobb kapcsolattartás érdekében a könyvtár ingyenesen hívható „zöld számot” üzemeltet, amelyet azok az idős és beteg (mozgáskorlátozott, gyengénlátó) budai olvasók hívhatnak, akik szeretnének eljutni valamely kerületi könyvtárba, de ez egészségügyi problémáik miatt nem megoldható. Az eddigi havi egy alkalom helyett igény esetén akár kéthetente is házhoz szállítjuk a könyveket, hangoskönyveket, folyóiratokat.

Telefonszám: 06-80-204-067

Karakó Józsefné

A REGGELI PRÓFÉTA TUDÓSÍTÓJA JELENTI...

Ezúton tudatjuk mindenkivel, hogy a nagyszabású Harry Potter Vetélkedő a Pataky István Művelődési Központban a bölcsek kövéért vívott varázslóvidallal lezárult.

A győztes „Mardekár”-nak gratulálunk, de minden résztvevő gyermek dicséretet érdemel. Sok lelkesedés, izgalom, nevetés, igazi önfelelt játék volt ezen a tavaszon könyvtárszerte. Külön köszönet jár a döntő vendéglátóinak és a játékmestereknek!

Maradt-e *kő* kövön *kő*bányán vagy mindet összegyűjtötték a mugli *kő*lyukok?

És miből lesz a *kő*vetkező vetélkedő, ha nem lesz ötödik *kő*tet? Ezekre a kérdésekre talán majd a „Banya nyúz” főszerkesztőjétől kapunk választ. Kíváncsian várjuk a Magyar Boszorkány és Varázsló Egyesület hivatalos lapja megjelenését!

A Bölcsek köve Kőbányán

Ha értékelnem kellene a négy fordulós Harry Potter-játékot, azt mondhatnám, hogy sikeres volt, és megérte a rengeteg befektetett energiát és pénzt. Az első alkalomra még a könyvből merített lendület és várakozás hozta el a gyerekeket, de ahogy telt múlt az idő, már egymásra, és az általunk kitalált újabb „csodákra” voltak kíváncsiak. Ha meg kellene fogalmaznom, hogy mi is volt ez a játék, azt mondhatnám, hogy improvizatív elemeket tarkított dramatikus játék, mert hiába találunk ki bármit, a gyerekek lelkesedése, lendülete kellett ahhoz, hogy az ötletek élővé varázsolódjanak. Nem volt könnyű ezzel az állandó bizonytalansági tényezővel számolva dolgozni, de mikor láttuk, hogy működik a dolog, már mi is velük játszottunk.

A döntőn egy kicsit más volt a helyzet, hiszen rengeteg új gyerek jött el hozzánk, és egy kicsit előréli kellett kezdenünk a hangulatteremtő munkát. Ahogy a kollégáim és én láttam, mindenki jól érezte magát azon a szombat délelőttön. Sokkal gyorsabb volt ez a játék, mint az előzők, hiszen nem volt sok időnk arra, hogy a diákokat ráhangoljuk az „iskola” légkörére, de úgy gondolom, sikerült. Talán nagyképűen hangzik, de úgy remélem, hogy annak a közel négyszáz gyereknek, akik három hónapig a Roxfort Budapesti Kihelyezett Tagozatának diákjai voltak, maradandó élményt sikerült szerezniük gyerekkoruk egyik leginkább kedvelt könyve és a közös játék által.

Nagy Kriszta

Ha május, akkor Múzeumok Majálisa, ha Múzeumok Majálisa, akkor Szabó Ervin Könyvtár. Mert évek óta ott vagyunk, ponyváról áruljuk a ponyvát (is), és népszerűsítjük intézményünket, mert a legjobb

bornak is elkel a cégér, és nincs az az intézmény (lett légyen bármilyen különleges és rendkívüli, mint a miénk), amelyikre nem fér rá egy kis ingyen reklám és propaganda. Ez a hétvége a Múzeumkertben tehát elképzelhetetlen és megrendezhetetlen nélkülünk. És bár a sokadalom ilyen verőfényben inkább a külső helyszíneket kedveli, büszkeséggel kell elmondanom, hogy keresnek minket, és fellelnek a ruhatár mellett is, ahol például az idén helyet kaptunk. Mondhatnám: az irodalmat népszerűsítjük, mondhatnám: az olvasást népszerűsítjük, mondhatnám: a könyvtárat népszerűsítjük. Együtt igaz a tétel. De mindezek mellett mód nyílik a feleslegessé vált duplum állomány gyors eladására is öröme-re könyvtárosnak és vásárló-olvasónak egyaránt. Régebben még el kellett mondanunk, hogy a bevételből új könyveket fogunk beszerezni, hogy a belső tartalom méltó külsővel kerülhessen olvasója kezébe. Ma már erre nincsen szükség, hiszen tudja mindenki. Ezért jönnek hozzánk, ezért keresnek meg bennünket a vásári forgatagban műsorok alatt és közben. Egyet sajnálok csupán: ezen a rendezvényen, amit éppen az olyan kispénzű város-lakóknak találtak ki, mint a könyvtárosok, miért találkozunk olyan kevés kollégával...?

Az Észak-pesti régiósok nevében
Kapuvári Zsuzsa

„Je parle français, et toi?” 2002

„Én beszélek franciául, és te?” 2002 avagy könyvtárak Párizsban

2002. március 25-től április 4-ig részt vettem Párizsban, a címben jelzett programban, melyet az 1985-ben alapított ADIFLOR (Association pour la Diffusion Internationale Francophone de Livres, Ouvrages et Revues) szervezett, amely francia könyveket és folyóiratokat küld ingyenesen világszerte könyvtárakba, iskolákba, különböző szervezeteknek; azzal a céllal, hogy a francia nyelvű olvasmányok segítségével népszerűsítse a francia nyelvet.

Ezen kívül különböző programokat szerveznek, hol gyerekeknek, hol különböző intézményeknél dolgozóknak; idén pedig könyvtárosoknak, hogy személyes kapcsolatok révén megismerhessék a francia ifjúsági és gyermekkönyvkiadást és könyvtárakat.

2002-ben öt ország, hét képviselője vett részt a programokban, melyekben elsősorban gyermekkönyvtárakat tekintettünk meg. (Libanon, Szenegál, Dél-Afrikai Köztársaság, Vietnám és Magyarország).

XXII. Salon du Livre de Paris...

..., amely a könyvek, folyóiratok, a sajtó és a multimédia úgy mennyiségileg, mint minőségileg pazar kiállítása a párizsi Expo mintegy 50 000 m²-én.

Szolgáljon bizonyítékul néhány adat:

- 1200 francia és 250 külföldi kiadó, 27 országból
- 256 000 látogató
- 1800 szerző dedikált 6 nap alatt.

Minden évben van egy kiemelt ország, ha tetszik díszvendég, idén ez Olaszország volt, csakúgy mint a IX. *Budapesti Nemzetközi Könyvfesztivál-on*.

Párizsban az olaszok kedves ötlete az volt, hogy minden látogató kapott egy kétnyelvű (olasz-francia) minikönyvet (3x2 cm) ajándékba, és képzeljétek el, még el is lehetett olvasni!

www.salondulivreparis.com

22e Salon du Livre

22-27 mars 2002
Paris Expo, Porte de Versailles

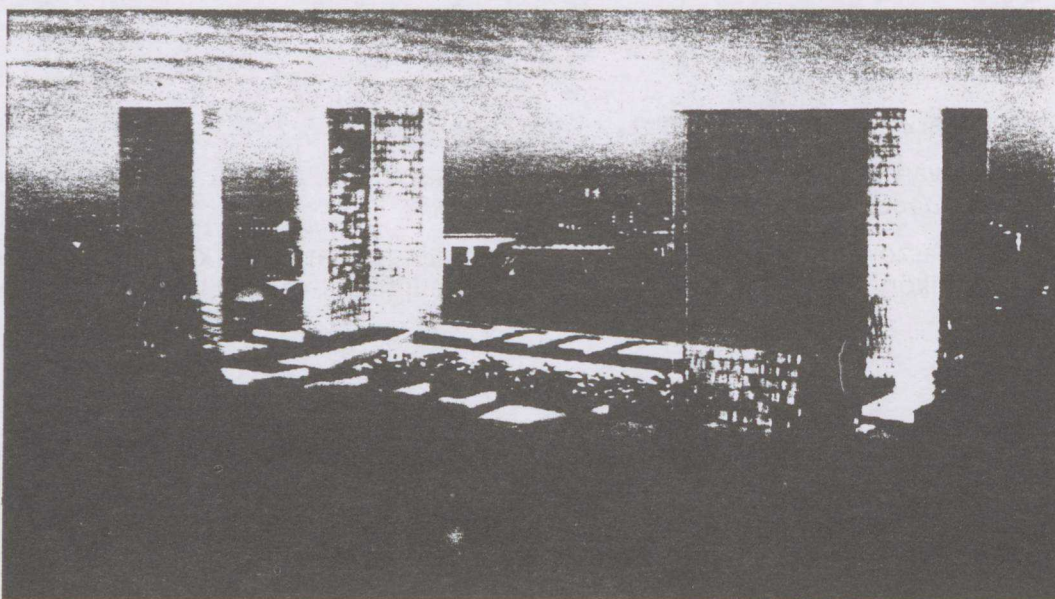
livres
revues
multimédia
presse

Látogatás a Bibliotheque Nationale-ban

Na de melyikben? A Francia Nemzeti Könyvtár ugyanis egy hálózat tulajdonképpen, amely 8 „site”-ből áll (talán telephelynek lehetne fordítani?).

Ebből 5 van az olvasók számára, 2 megőrzésre (a kötelesspéldány 4) és 1 az Internetnek.

Mi a Francois Mitterrand-ról elnevezett site-et tekintettük meg, ezt a híres 4 torony által közrefogott épületkomplexumot, közepén a mesterséges kerttel.

Mint köztudott majdnem minden francia elnök próbál valamit hozzátenni Párizs arculatához. A Pompidou Művelődési Központ – Georges Pompidou álma volt, a piramis a Louvre bejáratánál pedig Francois Mitterrand-é, csakúgy, mint az új nemzeti könyvtár.

Külön metróvonal vezet a szinte már XXII. századi épületegyütteshez. A tervező D. Perrault azelőtt például ipari létesítményeket tervezett, ez látszik is ezen a beton, üveg, fém, fa csodán.

Az ember előzetes elképzelésével ellentétben az olvasói terek nem a 4 toronyban vannak, hanem a mesterséges kert köré ráadásul 2 szinten – ahogy ezt a nevük is hordozza – lettek telepítve. (A tornyokban raktárak, különböző irodák, üzletek és klímaberendezés van.)

1) szint – Haut – de – jardin: ez a tanuló tere, 1650 férőhellyel.

16 éves kortól mindenki számára nyitva van a 10 olvasóterem, amelyekben – a teljes számítógépesítés mellett – mintegy 270 000 dokumentum van szabadpolcon.

A következő témákat gyűjtik: bibliográfiai kutatás, filozófia, történelem, irodalom és művészet, tudomány-technika, jog, gazdaság, politika.

A könyvek többsége francia nyelvű; de számos mű van angolul, németül, spanyolul, olaszul és portugálul. A többi nyelv is megtalálható, az idegen nyelvű irodalom címszó alatt.

2) szint – Rez – de – jardin: ez a kutatók tere, 1900 férőhellyel

14 olvasóterem, 305 000 könyv található a szabadpolcon és kb. 11 millió dokumentumhoz lehet kérelemmel hozzájutni.

Különterme van a folyóiratoknak és az audiovizuális dokumentumoknak, ezen kívül van még két kiállító terem és két auditorium.

Nyitva tartás:

- ❖ a tanulóknak: kedd – szombat: 10.00-20.00
vasárnap: 12.00-19.00
- ❖ a kutatóknak: hétfő: 14.00-20.00
Kedd – szombat: 9.00-20.00

Beiratkozás:

Napijegy: 3 euro (750 Ft)

Éves kártya: 30 euro – ezt azért szeretik az olvasók, mert ingyenesen lehet a kiállításokat megtekinteni.

A kártya segítségével – otthonról – az Interneten keresztül lehet helyet biztosítani az olvasótermekben; amelyek mindegyikében 30 percig ingyenesen használható a világháló.

Kiadványaik, szórólapjaik is vannak ingyenesen.

A Francia Nemzeti Könyvtári Hálózatban összesen 4500-an dolgoznak, itt a „Mitterrand”-ban 2000-en.

Franciaországban ún. kollektív katalógus van, amin 3500 könyvtár és dokumentációs központ anyaga szerepel.

Pompidou Központ

A sajnálatosan rövid látogatás a fantasztikus Pompidou Központ, fantasztikus könyvtárában és sajnos éppen azon az egyetlen napon, amikor zárva van.

A könyvtár ugyanis egész évben nyitva van, hétköznap 12.00-22.00, hétvégén és ünnepnapokon 11.00-22.00. Zárva csak keddenként és május 1-jén van.

Az alig félórás látogatás után nagyon nehéz érzékeltetni, hogy miért vagyok mégis elragadtatva.

A könyvtár kb. 400 000 dokumentumát (könyv, folyóirat, CD-ROM, mikrofilm, dokumentumfilm, nyelvkönyvek) kézzel foghatóan és természetesen elektronikus úton lehet mindenkinek és minden formátást nélkülözve használni a 2200 ülő-férőhelyen, de minden további nélkül a földön ülve is.

Az enciklopédikustól a legaktuálisabb kérdésekig tud információt adni személyesen, postán, telefonon, faxon és Interneten.

A könyvtár 3 szinten és 10 000 m²-en működik. A napi 7000 olvasót 400-an szolgálják ki.

Egy-két lenyűgöző adat:

- 350 000 könyv
- 2320 folyóirat és napilap
- 10 000 CD
- 700 Internet hozzáférés

... és kb. 12 nyelven lehet itt tájékozódni, amit az érthető, világos feliratok és színek mindenki számára egyszerűvé és egyértelművé tesznek!

Külön szolgáltatásként személyesen fogadják és foglalkoznak a vakokkal és a gyengénlátókkal.

Ottjártamkor az új vívmány az volt, hogy az olvasótermekben csatlakozásokat építettek ki azoknak, akik magukkal akarják hozni a személyi számítógépüket.

Végül nem is a bőség az, ami a leglenyűgözőbb, hanem a bőségnek, a szabadságnak és a hozzáférhetőségnek – a sehol máshol nem létező – együttese.

Gyermekkönyvek Nemzeti Központja

Ez egy dokumentációs központ Párizs szívében, és nyitva áll minden könyvtáros, kiadói szerkesztő, tanár, diák és érdeklődő számára, aki szeretné kiismerni magát az évi 4-5000 új és 7-8000 új kiadású gyerekkönyv között. Szinte egy kis nemzeti könyvtárat hoztak létre, és ehhez a kötelempéldányokból kettőt ők kapnak. Napról napra rengeteg könyv érkezik a különböző kiadóktól. Az itt dolgozók a témákat egymást közt felosztva olvassák el a könyveket, és döntenek, mit érdemes megtartani. Nem tartják meg azokat a könyveket, amik nehezen érthetők egy gyermek számára vagy nem képviselnek irodalmi értéket. Kéthavonta jelenik meg folyóiratuk (La Revue des Livres pour enfants), amely szintén segít eligazodni a gyerekkönyvek áradatában.

Gyermekkönyvtárak

A párizsi városi (önkormányzati) könyvtárhálózatnak 65 könyvtára van. Ebből 52 könyvtár gyerek- és felnőtt együtt, 13 pedig kifejezetten gyerekkönyvtár, vagy ahogy ők mondják: „jeunesse”, vagyis ifjúsági. Ez utóbbiból 2-t látogattunk meg. Egy „hagyományos”, L'Heure Joyeuse és egy többszempontból is nem hagyományos, Crimé.

L'Heure Joyeuse

Az első világháború után a New York-i Gyermekkönyvtárosok Könyvtanácsa egy olyan könyvtármodellt ajánlott fel Párizs városának, amely nyilvános, ingyenes és a gyerekek számára külön olvasóteremmel rendelkezik.

Ezen elvek alapján nyitotta meg kapuit 1924-ben a latin negyed szívében a L'Heure Joyeuse, az első francia gyerekkönyvtár.

A könyvtárnak van egy kölcsönözhető, egy csak helyben használható és egy különgyűjteménye is.

Gyűjteményei:

Kölcsönözhető:

- 30 000 könyv
- 60 folyóirat
- 7000 kazetta
- 1000 CD
- 2500 diafilm

(A médiatárból is ingyenes a kölcsönzés.)

Helyben használható:

- albumok, mesék, ABC-s könyvek, folyóiratok, mintegy 10 000 mű a XVIII. századtól 1950-ig, és 25 000 könyvritkaság, szintén 1950-ig és végül 1500 db mikrobarázdás bakelitlemezzel.

Ami itt nagyon tetszett, hogy körbe lehet nézni, nem csak kutatási céllal, de nosztalgiából is.

Különgyűjtemény:

- A gyerekkönyvtárak és a gyerekkönyvek történetét bemutató, mintegy 1500 mű.

A beiratkozás és a kölcsönzés ingyenes, kivéve a felnőtteknek szóló hangdokumentumokat.

Ez a beiratkozás egyébként az összes olyan párizsi könyvtárba is érvényes, amelyek a számítógépes hálózatban vannak. Akárcsak nálunk, a gyerekeknek itt is szükséges a szülői beleegyezés.

Egy alkalommal 20 dokumentumot lehet kölcsönözni, ha nem hozzák vissza időben, „itt is megy a levél”, de ami még fontosabb, hogy azonnal blokkolják a személyi kártyáját az adott olvasónak, így máshonnan attól a pillanattól kezdve, nem tud kölcsönözni.

Perlés náluk is van, csak ritkán használják, mert drága, helyette van a becsületdoboz az ajtó előtt, és ezt használják is az olvasók.

Nyitva tartás: kedd – csütörtök – péntek: 15.30-18.15
szerda – szombat: 10.30-18.15
vasárnap és hétfőn zárva.

Munkaidő: 35 óra és 13-an dolgoznak ebben a könyvtárban.

Hogy hány négyzetméter ez a könyvtár?

Azt nem tudtam meg, mert a könyvtárvezető szerint nem a méret a fontos, hanem hogy kényelmes legyen, atmoszférája legyen és ne hasonlítson az iskolához.

Szerzeményezés:

A cél kettős: a legújabb könyvek
a legjobb könyvek (mind a külső, mind a tartalmi értékek szerint).
legyenek ott a polcokon.

Ezek alapján általában a szépirodalomból 2 példányt (de, ami nagyon jó, abból esetenként 4-5 példányt) vesznek, a szakirodalomból 1-et, ami az iskolában szükséges, abból 10-et.

A könyvek elhelyezése: szakirodalom ETO szerint

szépirodalom témák szerint, színrel jelölve.

Azoknak a könyveknek – amelyek szívük szerint egyik csoportba sem tartoznak – a földön elhelyezett különböző, színes dobozok adnak „otthont”.

Kiadványaik:

Katalógusok, képeslapok... stb., de ami itt is, és az összes általam látott könyvtárban jellemző a sok szórólap, a sok információ, de az adott könyvtárról és nem csak a hálózatról.

Rendezvény:

Módomban állt részt venni egy kicsiknek rendezett diavetítésen, egy olyan „termecskében”, amilyen nálunk egy kis gyerekkönyvtár. Sok kis apró történetet mesélt és játszott el a könyvtáros.

Ötletük:

Mesekönyveket és képeskönyveket együtt a hangkazettával vagy a CD-vel egy dobozban kölcsönözhetik.

Crimé

Ez tényleg nem hagyományos könyvtár! Minden tevékenységét az a lakókörnyezet határozza meg, ahol a könyvtár található.

Ez Párizs egy olyan külső kerülete, ahol a 160 000 fős lakosságnak a nagyobb része bevándorló. (Legalább 15 féle nemzetiség él itt.)

Lerobbant házakban laknak, alkohol-, drogproblémák, a gyerekek szinte az utcán élnek, sokan közülük nem tudnak franciául, a szülők sem. Ebben a környezetben a könyvtár nem maradhat zárt, „nem hunyhatja be a szemét”, mondta a könyvtár vezetője. Itt a könyvtár nemcsak az iskolákkal tart kapcsolatot, hanem a rendőrséggel és a polgármesteri hivattal is. A cél az, hogy a gyerekek és a szülők is bejöjjenek a könyvtárba, és ezért itt mindent megtesznek. Szerveznek a szülőknek könyvtárbemutatókat szombatokként, de volt olyan is, hogy a szülőket tanították olvasni.

Azokkal a gyerekekkel, akik nem olvasni jönnek be, de bejönnek és ez itt a legnagyobb dolog, egy alkalmazott kártyázik, mert így például meg lehet tanulni a szabályokat, mondják ők. Egy másik alkalmazott az egész kicsikkel foglalkozik; festenek, gyurmáznak. De itt akkor sem szólnak rá a gyerekekre, ha elalszik a szőnyegpadlón, mert az a lényeg, hogy *bent* legyen és ne kint. Egy harmadik alkalmazott, aki Szenegálból jött, tartja a kapcsolatot a családokkal, mert ő ért a nyelvükön.

Nem véletlenül használom az alkalmazott kifejezést, mert az igaz, hogy 3000 beiratkozott olvasóra vannak 2-en, de az is igaz, hogy közülük nem mindenki könyvtáros.

Láttunk két programot: az egyiket a könyvtáron belül 8 évesekkel.

A könyvtáros behozta azokat a könyveket, 5-6 darabot (szinte mind képeskönyv, kevés szöveggel), amiket a gyerekek választottak és kölcsönöztek ki maguknak, és ezekről beszélgettek. A „feladat” csak annyi volt, hogy melyik tetszett és melyik nem és miért? Inkább az érzelmek, semmint a gondolatok iránt érdeklődött a foglalkozást vezető, mert mint később elmondta, másképp nem lesz kedvük könyvtárba járni.

A másik program egy közeli iskolában volt, ide két-három könyvtáros – bevásárló kerekesszattyóval – kivitt 20-30 darab könyvet, és azokat az iskola tornatermében azokra a gumiszőnyegekre szétterítették, amin tornázni szoktak. A könyvtárosok odaültek melléjük és várták, hogy a gyerekek bejöjjenek az udvarról, természetesen, csak az, aki akart. Most is a gyerekek választották ki a könyveket, és beszélgettek szabadon róluk a könyvtárossal. Mindez kb. félórányi időtartamot jelent, abban az esetben is, ha netán egy gyerek sem jön be az udvarról

vagy télen a tantermekből. Heti néhány napon keresztül reggelenként, ebéd- és uzsonnaidőben zajlik ez a programlehetőség.

A könyvtár berendezése:

Ebbe a könyvtárba tényleg öröm bemenni! Színes fa bútorok, élénk színű, szövött ülőkék, vidám szőnyegek és minden gyermekméretű. Az egész kicsiknek semmi sincs polcon, hanem minden színes ládáknak van elhelyezve a tágas tereken. A nagyobbaknak, ha tanulni akarnak, külön magasztott asztal áll rendelkezésre bárszékekkel és színek, színek, színek.

A könyvek a gyerekek érdeklődése szerinti témák alapján vannak elrendezve, az ismeretterjesztő irodalom azért alapvetően ETO szerint, ezért a könyv gerincén a téma rövidítése és az ETO szám együtt található.

Nyitva tartás:

kedd – csütörtök: 16.00-18.30

szerda – szombat: 10.00-12.30 és 13.30-18.00

péntek: 13.00-18.00

vasárnap és hűtfőn zárva!

Beiratkozás és a kölcsönzés ingyenes, három hétre 20 dokumentum.

Állomány:

Gyerekek számára: 20 000 könyv, 2000 kazetta és CD, 400 diafilm, 82 folyóirat.

Felnőttek számára: nem megszabott számban, de folyamatosan az újdonságok (regények, esszék, ismeretterjesztő irodalom) és a gyerekek nevelésével foglalkozó könyvek.

Szerzeményezés:

Mindenből 3 példányt vesznek, az albumokból 10-et (albumnak nemcsak a művészeti kiadványokat hívják, hanem minden olyat, amiben sok kép és kevés szöveg van).

Végül bemutatok részletesen ennek a könyvtárnak az állandó programjait, teszem ezt azért, mert finoman felhívták a figyelmemet arra, hogy nekünk is lehetnek hasonló problémáink, majd ha „bemegyünk Európába”.

Rendezvények:

◆ *Mese olvasgatás, dalocskák* (képeskönyvek nézegetése, énekléssel egybe kötve) 0-5 éves korig, a szülővel vagy az óvónővel együtt

szerda: 10.30-12.00

csütörtök: 10.30-10.00

szombat: 10.30-12.00

◆ *Mesék minden korosztálynak*

csütörtök: 15.00-16.00

◆ *Szöveg és képek*

Beszélgetés egy adott témáról, egy adott illusztrátorról (Az illusztrátornak kiemelt szerepe an Franciaországban a '70-es évek óta, amikor az ún. figyelem felkeltő könyvek megjelentek. A képeskönyv azóta az alkotó munka kedvelt területe lett.)

Csütörtök 13.30-15.00

◆ *Olvasóklub*

A fiatalok kiválasztják a kedvenc olvasmányukat és ezeknek a szerzőit hívják meg.

Szombat 15.00-17.00 egyszer egy hónapban.

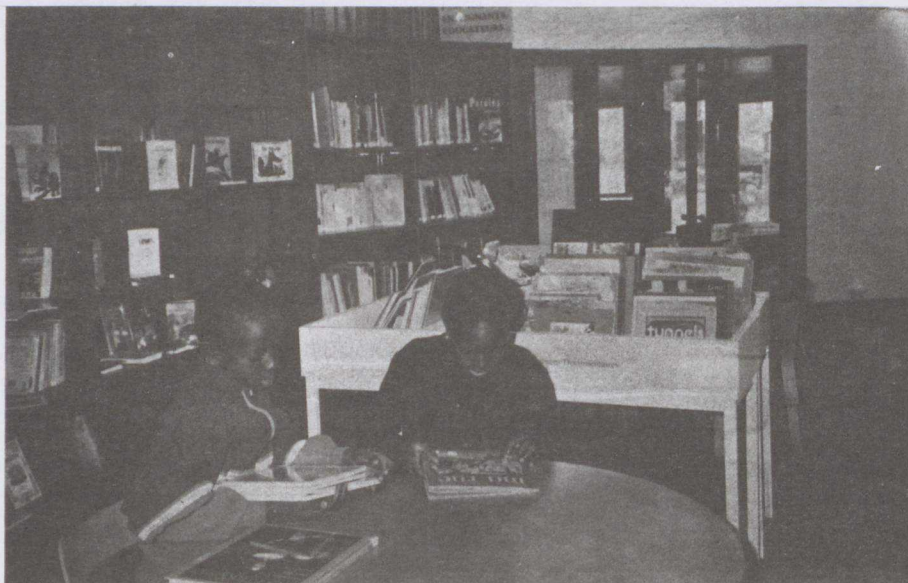
Rendezvények a könyvtár falain kívül:

1. A már említett együtt olvasás a negyed iskoláiban.
2. Ugyanez nyáron, az utcán, ill. az egyik téren. A különbség az, hogy ide a szülőket is várják.

Clamart

Clamart Párizs egyik külvárosa.

A könyvtár 1965 óta áll, 4-14 éves korig az olvasók rendelkezésére. Úgy architektúrájában, mint belső berendezésében igazodva az életkori igényekhez és a könyvtár környezetéhez. A könyvtár a 4 emeletes házakból álló lakótelep közepén található, anyaga – miként a lakótelepé is – vasbeton, talán ez a magyarázata annak, hogy bár – úgy a lakótelepet, mint a könyvtárat – parkok veszik körül, mégis végtelenül rideg.

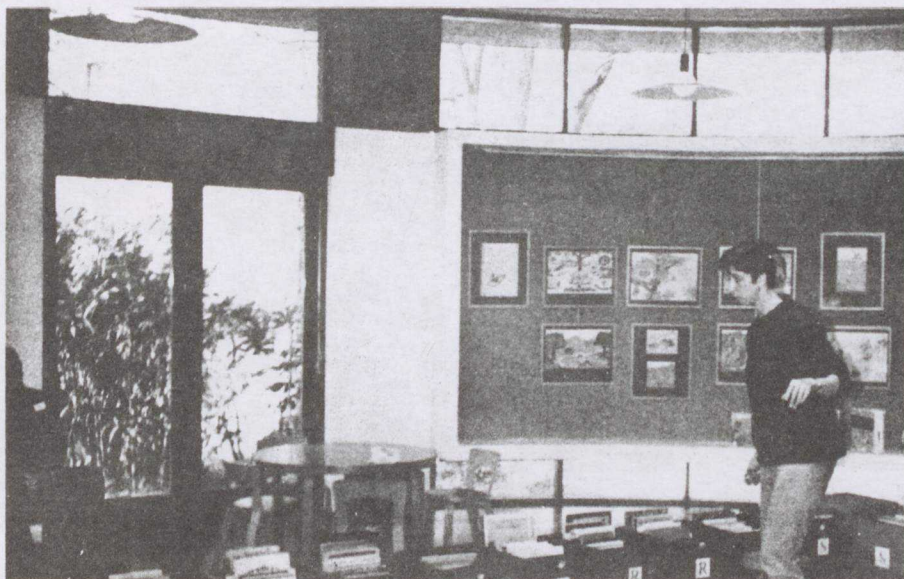

Ezen nem változtatnak lenyűgöző adatai sem. Kilenc henger alakú forma alkotja az olvasói teret 600 m²-en, beletartozik még három kert is, szintén 600 m²-en.

Találunk itt mesetermet, olvasótermet kicsiknek, olvasótermet nagyoknak, az egészen kicsiknek (0-3 éves korig) egy külön termeckét, ahol a földön tudnak csúszni-mászni, vidám játékalattal körülvéve.

Bútorzata szinte megegyezik a Crimé-könyvtáréval, és mégis az vidám, barátságos és lenyűgöző, míg emez rideg és barátságtalan.

A külföldi kollégákkal megpróbáltuk megfejteni az okát ennek, és bizony ezt a könyvtáros, illetve egészen pontosan a könyvtárvezető személyiségében véltük megtalálni. Divatos kifejezéssel a negatív, valamint a pozitív szemléletmódnak a különbözőségéről, és talán ennek a könyvtárra való hatásáról van szó. Ezt pontosan tükrözi a 2001-es beiratkozott olvasók száma: 1382 olvasó, ebből aktív 663. (600 m²-en és 11 dolgozóval!!!)

Bobigny

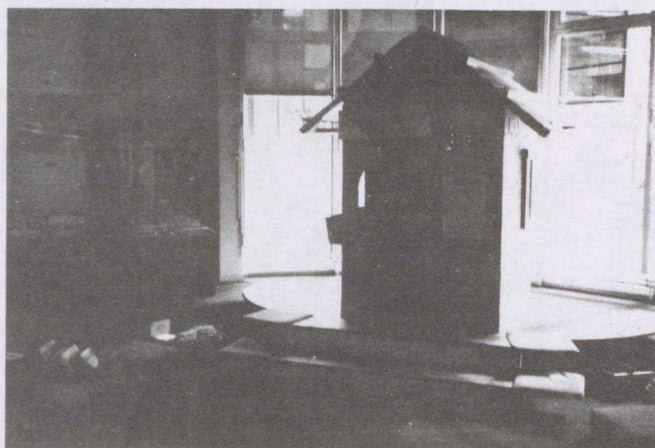
Bobigny Párizshoz közeli település (mint Budapestnek Szentendre). Két könyvtára és egy bibliobusza egy kis hálózatot alkot. Mi a központi könyvtárat látogattuk meg, amely Elsa Triolet-ról van elnevezve, és 1986-ban nyitotta meg kapuit, 3600 m²-en. Gyerek és felnőtt könyvtár működik itt, sokfajta szolgáltatással, heti 27 óra nyitva tartási idővel.

Itt kapott helyet a bibliobusz garázsa és könyvraktára is. Túl a nosztalgián (9 évig dolgoztam a FSZEK 2. számú bibliobuszán), elgondolkoztam azon, hogy elég sok nagy- és kisvárosban a világon (magam láttam Luxemburgban és Párizsban) jó megoldásnak tartják és használják, csak nálunk szűnt meg.

Ebben a könyvtárban sem a szám adatok a legérdekesebbek, még csak nem is az a rengeteg rendezvény, amiket tartanak – nem beszélve a kiadványaikról, a fantasztikus képeslapokat is beleértve –, hanem a céljuk, ami nem más, mint az, hogy minél többen használják a könyvtárat. (Nem csak a kölcsönzés a legfontosabb.)

Ötleteik:

- ♣ A kicsiknek faházacska – amibe bemászhatnak –, az ajtaján felirattal „A mi könyvtárunkban a babák is olvasnak”.
- ♣ Köztudott, hogy van a közelben egy jól működő színház, ezért a könyvtár egyik falát színházi plakátok borítják, és ez alatt helyezték el a színházi szakirodalmat.
- ♣ Külön sarkot rendeztek be a költészet számára, jópofa tárgyakkal, formabontó megoldásokkal.
- ♣ Mivel a lakosság 21,5%-a bevándorló, ezért nagyon sok olyan programot szerveznek, amelynek segítségével személyesen megismerkedhetnek a kortárs francia írókkal.
- ♣ Külön polcon helyezték el a nagy betűvel szedett könyveket, nemcsak a gyerekek számára, hanem a franciául esetleg még rosszul tudó szülők számára is.

És végül, de nem utolsó sorban, ami lenyűgözött, az az évi 8-10 000 új beszerzés, valamint a számos folyóirat (228 féle). Az igazsághoz persze az is hozzátartozik, hogy a két könyvtár és az egy bibliobusz évi budget-je 140 000 euró. A könyvtárosi fizetéseket inkább majd személyesen mesélem el a kollégáknak!

Halasi Edina

EZ TÖRTÉNT...

Április 23-án Lugosi Lugo László: Klósz György élete és munkássága című fotóalbumának sajtóbemutatóját tartották a Központi Könyvtár fogadótermében. A Budapesti Gyűjtemény által rendezett Klósz György fényképész, nyomdász és lapkiadó című kiállítás a fotóalbum bemutatásával egy időben nyílt meg a könyvtár Kisgalériájában.

A Török Köztársaság Nagykövetsége és a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár **április 25-**

én emlékműsort tartott Nâzim Hikmet születésének 100. évfordulója alkalmából a Központi Könyvtár fogadótermében.

Május 4-én ismét Cimborá délelőtt volt a Központi Könyvtárban, ahol színes programokkal várták a gyerekeket.

British Council és a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár közös rendezvényén **május 10-én** angol kortárs költők, Rajeev

Balaszubramanyam, Jim Crace és A. J. Kennedy műveiből tartottak felolvasást a Központi Könyvtár fogadótermében.

Ismét volt Családi szombat a Központi Könyvtár Kisgalériájában. **Május 25-én** a Felkészülés a nyárra címmel utazási betegségekről, és bőrápolásról tartott előadást dr. Juhász Ágnes belgyógyász-infektológus és dr. Sóti Erika bőrgyógyász-kozmetológus. A következő alkalom szeptemberben lesz, amikor a fogászati betegségekről és a szájápolásról lesz szó.

Május 25-én a Központi Könyvtár Gyerekkönyvtárában Sárkányos mesenap volt a Gyereknapi alkalmából. Levente Péter és Gryllus Vilmos műsorával kezdődött 10 órakor, utána kézműves foglalkozás, babakészítés, zsinórjáték volt. Délután a Varázslóiskola tanítványai kaptak bizonyítványt, és a Sárkányos lovagrend első lovagjainak ünnepélyes avatására került sor, a nap végén a Garabonciás együttes tanított történelmi táncokat. (A Sárkányos mesenapról bővebben Dienes Éva tollából a következő számban olvashatunk.)

**Játszóház
a könyvtárban!**

**Sziasztok
lányok és fiúk!**

Ha szerettek társasjátékozni
és ráadásul kedvelitek melve
csütörtökönként 16-18 óráig,
akkor várunk benneteket a
VII. Rottenbiller utca 10. szám
alatt lévő könyvtárban.

Játszóház Egyesület

SZEMÉLYI HÍREK

Új munkatárs

Kovács Verona (nyugdíjasként) könyvtárelenőr, Ellenőrzési csoport.

Nyugdíjba vonulás

Varró Istváné könyvtáros (III/7), Kovács Verona könyvtárvezető (XVIII/3).

Kilépő

Nagy Krisztina könyvtáros (X. ker. főkönyvtár).

2002. május 19-én, életének 66. évében elhunyt

Tátrai Tiborné

A szerkesztőség a továbbiakban az alábbi e-mail címen is várja a cikkeket, olvasói észrevételeket:
khirado@freemail.hu

Kapuvári Zsuzsa felelős szerkesztő

Aknay Tibor, Dr. Babákné Kálmán Mariann,
Bendzselné Mráz Borbála, Berta Éva,
Cigányik Anikó, Hamar Krisztina, Kiss Eszter,
Novák Péter

Felelős kiadó: Fodor Péter főigazgató

Megjelenik havonta.

Ára: 10,— forint.

Előfizetési díj egy évre: 120,— Ft.

Szedés, tördelés, nyomtatás:

Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Nyomda

ISSN 0139-1917.

Táskaszám: 2002/096